

W dniu 4 listopada 2020 odeszła od nas

prof. dr hab. Ewa Skrzypczak,

długoletni pracownik i emerytowana profesor zwyczajna naszego Wydziału, jedna z pionierek fizyki cząstek elementarnych i fizyki medycznej w Polsce.

Ewa Skrzypczak (z domu Kirszenstein) urodziła się w Warszawie 9 grudnia 1929 r., jako córka oficera Wojska Polskiego. Tytuł magistra filozofii w zakresie fizyki uzyskała na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Warszawskiego w roku 1952. We wcześniej, bo w roku 1950 została zatrudniona na Uczelni jako zastępca asystenta. Stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych uzyskała w roku 1960 na Wydziale Matematyki i Fizyki. Na tym samym wydziale habilitowała się w roku 1964 i uzyskała stopień naukowy docenta. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskała w roku 1978. W roku 1989 została profesorem zwyczajnym.

Działalność profesor Ewy Skrzypczak związana jest z warszawską społecznością doświadczalnej fizyki wysokich energii oraz fizyki medycznej. Jej pierwsze prace badawcze i publikacje związane są badaniami prowadzonymi techniką emulsji jądrowych. Tą techniką, jeszcze jako studentka, pod kierunkiem prof. Stefana Pieńkowskiego badała promieniotwórczość meteorytów. W następnych latach w zespole kierowanym przez profesorów Mariana Danysza i Jerzego Pniewskiego badała tzw. hiperony lambda i produkcje hiperfragmentów. W swojej pracy doktorskiej, zatytułowanej „Wyznaczanie mas hiperonów przy zastosowaniu emulsji jądrowej”, przeprowadziła najdokładniejszy w owym czasie pomiar masy hiperonu Λ^0 .

W latach 1957/58 i 1960/61 profesor Skrzypczak odbyła dwa staże naukowe: pierwszy w Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych (ZIBJ) w Dubnej i drugi w Instytucie Nielsa Bohra w Kopenhadze. Ten ostatni umożliwił jej wzięcie udziału w przeprowadzonym w Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN eksperymencie mającym na celu badanie cięższych cząstek dziwnych produkowanych w zderzeniach protonów i pionów o pędzie odpowiednio 24 GeV/c i 17 GeV/c z jądrami emulsji umieszczonej w bardzo silnym (20T) polu magnetycznym. Zebrany przez profesor Ewę Skrzypczak materiał naukowy był podstawą jej rozprawy habilitacyjnej zatytułowanej: „Zastosowanie silnych pól magnetycznych w pracach z dziedziny fizyki wysokich energii, prowadzonych techniką emulsji jądrowych”.

Po habilitacji profesor Skrzypczak uczestniczyła w pracach Europejskiej Współpracy K- a w latach sześćdziesiątych nawiązała współpracę z ZIBJ, w ramach której kierowała warszawską grupą badającą oddziaływanie jąder (d, α , C) z jądrami emulsji, otwierając tym samym nowy w Polsce rozdział w badaniach sił elementarnych. W latach siedemdziesiątych

kontynuowała badania oddziaływań jądro-jądro używając w tym celu nowoczesnej wtedy techniki komory streamerowej. Kolejne eksperymenty profesor Skrzypczak to związane z akceleratorem SPS w CERN duże nowoczesne eksperymenty NA35 i późniejszy NA49, które w oddziaływaniach jądro-jądro poszukiwały potwierdzenia efektu powstania plazmy kwarkowo-gluonowej. Eksperymenty te, przy czynnym udziale profesor Skrzypczak dostarczyły wielu wskazówek, że taki stan rzeczywiście powstaje. Po zakończeniu NA49 profesor Ewa Skrzypczak uczestniczyła także w pracach kolejnego eksperymentu na akceleratorze SPS w CERN, NA61 SHINE, którego celem było zbadanie charakteru przejścia fazowego pomiędzy stanami materii jądrowej.

Równoległe do badań poświęconym oddziaływaniom elementarnym profesor Skrzypczak zajęła się w latach siedemdziesiątych zastosowaniami fizyki w medycynie. Była inicjatorem utworzenia na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego specjalizacji fizyki medycznej. Ma wielkie zasługi w kształceniu na Wydziale fizyków medycznych. Jedną z trzech otrzymanych nagród - nagrodę zespołową Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Techniki otrzymała w roku 1977 właśnie za utworzenie pracowni fizyki medycznej i specjalizacji fizyki medycznej (oprócz tego otrzymała dwie nagrody indywidualne).

Profesor Skrzypczak jest autorką bądź współautorką ponad 200 publikacji naukowych. Wypromowała 7 doktorów, wykształciła kilkunastu magistrów. W jej dorobku dydaktycznym znajduje się szereg znakomicie ocenianych wykładów kursowych i monograficznych. Prowadziła zajęcia z wielkim zapalem i oddaniem. Jest współautorką podręcznika akademickiego i szeregu prac popularnonaukowych. Pełniła szereg odpowiedzialnych funkcji, przez cztery kadencje była prodziekanem do spraw dydaktycznych na Wydziale Fizyki, była wiceprzewodniczącą Komitetu Głównego Olimpiady Fizycznej, członkiem Zarządu Europejskiego Towarzystwa Fizycznego, wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Fizycznego. W uznaniu zasług i osiągnięć profesor Ewy Skrzypczak Senat Uniwersytetu Warszawskiego zdecydował w roku 2010 o uroczystym odnowieniu jej doktoratu.

Fotografia pochodzi z filmu "Odkrywczy hipermaterii" (Film Polski 1973; zdjęcia: Michał Bukojemski)